

Wymagania edukacyjne oraz ich dostosowania - zsz i branżowa szkoła pierwszego stopnia

Treść

WYMAGANIA EDUKACYJNE - BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA

I. Ocenie częściowej mogą podlegać:

- odpowiedzi ustne,
- pisemne wypracowania klasowe i domowe z lektur,
- testy sprawdzające wiadomości, znajomość lektur,
- samodzielnie opracowany materiał poszerzający wiadomości, np. referat,
- testy rozumienia czytanego tekstu,
- dyktanda ortograficzne,
- recytacje,
- aktywność na lekcjach,
- kartkówki.

I. Kryteria oceny prac pisemnych:

Ocena niedostateczna:

- uczeń nie napisał wypracowania/pracy domowej/ćwiczenia lub:
- praca w minimalnym stopniu łączy się z tematem, forma pracy jest niedookreślona,
- praca ma liczne i różnorodne błędy językowe, stylistyczne, interpunkcyjne, ortograficzne,
- praca jest nieestetycznie napisana,
- uczeń nie stosuje podstawowych elementów graficznych (marginesy, wyodrębniony temat)

Ocena dopuszczająca:

- uczeń rozumie zaledwie część tematu i tylko po części wiąże pracę z tematem,
- odczytuje sensy słów w kontekście zdania, podejmuje próbę wnioskowania i uogólniania,
- tworzy niesamodzielne do końca prace twórcze (streszczenia, plany wydarzeń, plany prezentacji),
- została podjęta próba uporządkowania treści (dopuszczalne jest pominięcie jakiegoś elementu kompozycyjnego, np. wstępu),
- w pracy nie ma błędów (w zakresie składni, fleksji, leksyki, frazeologii, ortografii) powodujących jej niezrozumienie,
- praca jest napisana poprawnym stylem (dopuszczalne drobne błędy stylistyczne),
- słownictwo jest proste i niewyszukane,
- w pracy zaznacza się próba dbałości o estetykę pisma,
- praca jest rozplanowana graficznie (marginesy, wyodrębnione akapitem główne części kompozycyjne).

Ocena dostateczna:

- uczeń rozumie temat i wyraźnie stara się go realizować,
- podejmuje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretacji,
- dostrzega językowe i artystyczne środki wyrazu, odczytuje ich podstawowe sensy, określa funkcje,
- dostrzega intencje nadawcy, wyciąga poprawne wnioski, uogólnia,
- dobiera odpowiednią formę i stosuje podstawowe wyznaczniki poszczególnych pisemnych form wypowiedzi,
- tekst jest uporządkowany, stosowane są wyznaczniki spójności tekstu,
- w pracy nie ma błędów wskazujących na nieznaną zasad budowy zdania, ortografii, interpunkcji,
- praca jest napisana niewyszukanym, ale poprawnym stylem,
- w pracy widoczna jest dbałość o estetykę pisma,
- praca jest poprawnie rozplanowana graficznie (marginesy, akapity).

Ocena dobra:

- uczeń rozumie temat w całości i realizuje go,
- podejmuje próbę analizowania, traktując ją jako podstawę interpretacji,
- poprawnie określa intencje nadawcy,
- wyciąga wnioski, używa ich jako argumentów, właściwie syntetyzuje, uogólnia,
- odczytuje ideę tekstu, samodzielnie tworzy teksty użytkowe i własne formy,
- dobiera odpowiednią formę i prawidłowo ją stosuje,

- tekst jest uporządkowany, a następujące po sobie części tekstu są logicznie powiązane i umotywowane,
- zachowane są proporcje między poszczególnymi kompozycyjnymi częściami pracy,
- praca jest poprawna pod względem składniowym, fleksyjnym, leksykalnym, frazeologicznym, ortograficznym, i interpunkcyjnym, dopuszczalne są potknięcia składniowe i stylistyczne,
- styl jest konsekwentny i dostosowany do formy,
- zauważa się staranność w doborze słów i zwrotów, brak powtórzeń itp.,
- praca jest poprawnie rozplanowana graficznie (marginesy, poprawnie zaznaczone akapity, wyraźnie wyodrębniony temat), pismo staranne.

Ocena bardzo dobra:

- uczeń rozumie temat w całości i realizuje go w wielu aspektach,
- poprawnie i oryginalnie odczytuje sensy i określa funkcje środków artystycznego wyrazu oraz środków językowych czy wersyfikacyjnych,
- właściwie odczytuje ideę dzieła, wyraża swój stosunek do niej,
- potrafi wskazać uniwersalne, indywidualne lub charakterystyczne wartości etyczne i estetyczne dzieła literackiego,
- według własnego przejrzystego pomysłu tworzy krótkie teksty należące do wybranych gatunków literackich (np. fraszkę, aforyzm, opowiadanie, bajkę),
- posługuje się bogatym słownictwem, stosuje odpowiednią terminologię i pojęcia,
- stosuje odpowiednie środki językowe,
- buduje wypowiedź z wyraźnym punktem wyjścia, przemyślaną argumentacją, logicznym, jasno wyłożonym wnioskiem,
- zachowuje proporcje między poszczególnymi częściami wypowiedzi,
- formułuje poprawne merytorycznie odpowiedzi, broni własnego stanowiska,
- dostosowuje stopień szczegółowości odpowiedzi do pytania.

Ocena celująca:

- rozumie temat w całości i realizuje go w wielu aspektach w sposób pogłębiony i oryginalny,
- z łatwością odnajduje różne środki artystycznego wyrazu, doskonale rozumie ich sens i trafnie określa ich funkcje,
- zaznacza osobiste przeżycia odbiorcze, dostrzega funkcjonowanie dzieła w kulturze,
- samodzielnie tworzy szczegółowe plany wypowiedzi, zgodnie z normami a jednocześnie oryginalnie, według własnego czytelnego dla odbiorcy pomysłu,
- praca jest zorganizowana w oparciu o wyraźny pomysł kompozycyjny (rozdziały, powracający motyw, kompozycja kłamrowa) lub świadomie podporządkowuje wybraną formę pomysłowi autorskiemu,
- praca jest bez zarzutu pod względem językowym,
- słownictwo jest bogate i zawsze trafnie dobrane,

- stosowany styl jest świadomie i wyraźnie odniesiony do formy literackiej.

I. Kryteria oceny wypowiedzi ustnych:

Ocena dopuszczająca:

- uczeń popełnia drugorzędne błędy rzeczowe,
- poprawnie odtwarza treści (streszcza, parafrazuje) przy pomocy nauczyciela,
- odtwarza podstawowe sądy i opinie,
- popełnia liczne błędy w mówieniu (w zakresie fleksji, składni, frazeologii), ale zachowuje komunikatywność języka, stosuje ubogie słownictwo,
- z pomocą nauczyciela porządkuje wypowiedź, doprowadzając ją do najbardziej ogólnego, podstawowego wniosku,
- stara się zrozumieć pytanie, ale w małym stopniu nawiązuje do niego, podejmując próbę rozmowy.

Ocena dostateczna:

- uczeń orientuje się w omawianym materiale,
- omawia temat w sposób odtwórczy, ale z dbałością o poprawność odtworzenia, analizy, aby wyciągnąć podstawowy wniosek,
- próbuje przywołać proste konteksty, przywołuje podstawowe argumenty,
- odtwarza znane opinie, sądy,
- popełnia nieliczne błędy w mówieniu (w zakresie składni, fleksji, leksyki, frazeologii, ortofonii),
- posługuje się niejednorodnym, ale komunikatywnym stylem,
- posługuje się niewyszukanym słownictwem,
- stosuje podstawowe dla wypowiedzi ustnej środki językowe,
- podejmuje próbę porządkowania wypowiedzi, próbuje panować nad czasem,
- odpowiedzi pozostają w związku z pytaniem,
- podejmuje próbę obrony własnego stanowiska, podejmuje próbę uczestniczenia w rozmowie.

Ocena dobra:

- uczeń zna i rozumie omawiany temat, podejmuje próbę analizowania,
- na ogół poprawnie interpretuje,
- przywołuje podstawowe konteksty (poszukuje ich w literaturze i życiu),
- podejmuje częściowo udaną argumentację,

- na ogół poprawnie odtwarza ważne opinie i sądy lub formułuje własne stanowisko,
- przestrzega zasad poprawnego mówienia, posługuje się stylem komunikatywnym,
- posługuje się odpowiednim dla danej wypowiedzi słownictwem,
- stosuje podstawowe dla wypowiedzi ustnej środki językowe,
- wypowiedź jest na ogół uporządkowana i spójna,
- dąży do zamknięcia wypowiedzi wnioskiem, uogólnieniem, panuje nad czasem,
- formułuje na ogół poprawne odpowiedzi, próbuje bronić własnego stanowiska,
- uczestniczy w rozmowie.

Ocena bardzo dobra:

- zna i rozumie omawiany materiał, podejmuje próbę analizowania,
- poprawnie interpretuje zgromadzony materiał,
- przywołuje właściwe konteksty (poszukuje ich w literaturze, sztuce, nauce),
- stosuje właściwą argumentację, wyciąga trafne wnioski, uogólnia, syntetyzuje,
- formułuje częściowo własne opinie i sądy, wykorzystuje materiał pomocniczy,
- przestrzega zasad poprawnego mówienia, posługuje się bogatym słownictwem,
- stosuje odpowiednią terminologię i pojęcia, stosuje odpowiednie środki językowe,
- buduje wypowiedź z wyraźnym punktem wyjścia, przemyślaną argumentacją, logicznym, jasno wyłożonym wnioskiem,
- zachowuje proporcje między poszczególnymi częściami wypowiedzi,
- wykorzystuje właściwie czas, formułuje poprawne merytorycznie odpowiedzi,
- broni własnego stanowiska,
- dostosowuje stopień szczegółowości odpowiedzi do pytania,
- swobodnie i kulturalnie uczestniczy w rozmowie.

Ocena celująca:

- wykazuje rozległą znajomość omawianego tematu,
- próbuje podejmować analizę, traktując ją jako podstawę dalszych czynności,
- właściwie selekcjonuje materiał, interpretuje zgromadzony materiał,
- przywołuje właściwe konteksty z różnych dziedzin, stosuje zhierarchizowaną argumentację,
- wyciąga własne wnioski, formułuje własne opinie, sądy i uogólnienia,
- wykorzystuje materiał pomocniczy,

- przestrzega wszystkich zasad poprawnego mówienia, dba o dykcję, intonację,
- posługuje się bogatym słownictwem, stosuje odpowiednie terminy i pojęcia,
- stosuje odpowiednie dla wypowiedzi ustnej środki językowe,
- przestrzega zasad etyki językowej,
- buduje wypowiedź według własnego, zamierzonego i zorganizowanego planu,
- bardzo dobrze planuje i wykorzystuje czas,
- swobodnie udziela odpowiedzi poprawnych merytorycznie,
- broni swego stanowiska lub polemizuje,
- dostosowuje stopień szczegółowości odpowiedzi do pytania, żywo uczestniczy w rozmowie.

I. Ocenianie testów sprawdzających wiadomości, znajomość lektur oraz testów rozumienia czytanego tekstu

Według punktacji podawanej przy każdym teście.

I. Ocenianie aktywności

- Ocena celująca: Uczeń wzbogaca treść lekcji o wartościową wiedzę pozaszkolną.
- Ocena bardzo dobra: Uczeń potrafi wskazać kierunek interpretacyjny na lekcji poświęconej nowemu tematowi; potrafi wskazać trafne nawiązania merytoryczne.
- Ocena dobra: Uczeń bierze udział w dyskusji, prezentując przemyślane i uzasadnione stanowisko; wykazuje aktywność w poszukiwaniu rozwiązań interpretacyjnych.
- Ocena dostateczna: Uczeń uczestniczy w procesie lekcyjnym, formułując wypowiedzi trafne, lecz niepełne.
- Ocena dopuszczająca: Uczeń rzadko wykazuje aktywność podczas lekcji, a jego wypowiedzi mają charakter odtwórczy (powtarzanie zdania nauczyciela, autora podręcznika, przedmówcy).
- Ocena niedostateczna: Uczeń nie uczestniczy w tworzeniu lekcji; zagadnięty nie wie, o czym jest mowa; nie wykonuje poleceń nauczyciela.

VI. Ocenianie dyktand ortograficznych

1. błąd ortograficzny zasadniczy: - bardzo dobry
2. błędy ortograficzne zasadnicze: dobry
3. błędy ortograficzne zasadnicze: - dobry
4. błędy ortograficzne zasadnicze: dostateczny
5. błędów ortograficznych zasadniczych: - dostateczny
6. błędów ortograficznych zasadniczych: dopuszczający
7. błędów ortograficznych zasadniczych: - dopuszczający

8. i więcej błędów ortograficznych zasadniczych: niedostateczny

Dwa błędy ortograficzne drugorzędne liczą się jak jeden błąd ortograficzny zasadniczy, cztery błędy interpunkcyjne liczą się jak jeden błąd ortograficzny zasadniczy.

I. Ocenianie kartkówek

Obowiązują następujące wymagania:

- przy ocenie merytorycznej części wypowiedzi stosuje się wymagania jak przy odpowiedzi ustnej,
- przy ocenie zapisu stosuje się wymagania jak przy ocenie dyktand ortograficznych.

Uczeń jest zobowiązany do posiadania na lekcji uzupełnionego zeszytu, podręcznika (lub lektury, która jest aktualnie omawiana). Ich brak skutkuje oceną niedostateczną.

Uczeń ma prawo do poprawy każdej oceny, wyłączając ocenę celującą, w terminie do trzech tygodni od jej otrzymania.

Uczeń, który nie wziął udział w którejkolwiek formie sprawdzenia jego wiadomości jest zobowiązany do uzupełnienia braków w terminie do trzech tygodni od dnia powrotu do szkoły.

Poprawianie ocen uzyskanych w wyniku klasyfikacji śródrocznej lub końcoworocznej odbywa się na podstawie zasad określonych w Statucie Szkoły.

[Dostosowanie wymagań z języka polskiego dla uczniów: ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się](#)

(dysleksja, dysgrafia, dysortografia)

Zasady postępowania z uczniem, u którego stwierdzono dysleksję rozwojową:

1. Niewymaganie, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazanie wybranych fragmentów dłuższych tekstów do opracowania w domu i na ich podstawie sprawdzanie techniki czytania.
2. Przeznaczanie większej ilości czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby niesienie pomocy uczniowi w ich odczytaniu.
3. W miarę możliwości przygotowywanie sprawdzianów i kartkówek w formie testów.
4. Rozkładanie w czasie czytania lektur szkolnych lub innych opracowań, dopuszczanie korzystania z książek "mówionych".
5. Uwzględnianie trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, przeznaczanie większej ilości czasu, instruowanie lub zalecanie przeczytania tekstu wcześniej w domu.
6. Częstsza kontrola zeszytów szkolnych ucznia, ustalenie sposobów poprawy błędów, czuwanie nad wnikliwą ich poprawą, ocenianie poprawności i sposób wykonania prac.
7. Przeznaczanie uczniowi większej ilości czasu na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty z lukami

lub pisanie z pamięci.

8. Organizowanie dyktand sprawdzających indywidualnie.
9. Nieomawianie błędów wobec całej klasy.
10. Pomoc w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażzeń i zwrotów.
11. Nieobniżanie ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach.
12. Podanie uczniom jasnych kryteriów oceny prac pisemnych-treść, styl, kompozycja, język.
13. Wydłużanie czasu poświęconego na prace pisemne, sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracanie wielkość notatek.
14. Zapewnienie większej ilości czasu lub mniejszej ilości zadań podczas sprawdzianów, testów, klasówek itp.
15. W przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytanie ucznia ustnie.
16. Umożliwienie wykonywania prac na komputerze.

Obniżenie kryteriów jakościowych nie ogranicza treści podstawy programowej.

[Dostosowanie wymagań z języka polskiego dla uczniów: szczególnie uzdolnionych](#)

Zasady postępowania z uczniem szczególnie uzdolnionym:

1. Indywidualizacja, stopniowanie trudności.
2. Udzielanie pomocy koleżankom i kolegom.
3. Powierzenie odpowiedzialnych ról.
4. Tworzenie takich sytuacji dydaktycznych, które będą dla ucznia wyzwaniem i źródłem satysfakcji.
5. Organizowanie, w miarę możliwości i zainteresowań ucznia, dodatkowych zajęć, które będą rozwijać uzdolnienia ucznia.

[Dostosowanie wymagań z języka polskiego dla uczniów: ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej](#)

Zasady postępowania z uczniem ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej:

1. Omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności.
2. Pozostawianie większej ilości czasu na jego utrwalenie.
3. Podawanie poleceń w prostszej formie.
4. Unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć.
5. Częste odwoływanie się do konkretnego przykładu.
6. Unikanie pytań problemowych, przekrojowych.
7. Zapewnienie większej ilości czasu lub mniejszej ilości zadań podczas sprawdzianów, testów, klasówek itp.

8. Szerokie stosowanie zasady pogłębłości.
9. Odrębne instruowanie uczniów.
10. Zadawanie do domu tyle, ile uczeń jest w stanie wykonać samodzielnie.

Obniżenie kryteriów jakościowych nie ogranicza treści podstawy programowej.

[Dostosowanie wymagań z języka polskiego dla uczniów: przewlekle chorych](#)

Zasady postępowania z uczniem przewlekle chorym:

1. Wspomaganie procesu leczenia (stworzenie możliwości zażycia leku, podania insuliny, zbadania poziomu cukru we krwi... podczas lekcji).
2. Respektowanie wydolności wysiłkowej ucznia – zwracanie uwagi na jego samopoczucie.
3. Wspomaganie procesu adaptacji dziecka.
4. Stwarzanie atmosfery bezpieczeństwa.
5. Wyrabianie aktywnej postawy ucznia w stosunku do nauki i procesu leczenia.
6. Usprawnianie zaburzonych funkcji.
7. Korygowanie nieprawidłowości rozwojowych w sferze intelektualnej i osobowościowej.
8. Kompensowanie defektów fizycznych i psychicznych.
9. Kształtowanie prawidłowego obrazu choroby i własnej osoby, przezwyciężanie poczucia zmniejszonej wartości.
10. Zapewnienie większej ilości czasu lub mniejszej ilości zadań podczas sprawdzianów, testów, klasówek itp. (jeśli zachodzi taka potrzeba wynikająca z aktualnego stanu zdrowia).
11. Ścisła współpraca z rodziną ucznia.

Obniżenie kryteriów jakościowych nie ogranicza treści podstawy programowej.

Opracowali nauczyciele języka polskiego w ZSZ im. K. Pułaskiego w Gorlicach